

Maart 2021

Nummer 1

Midden - Zuid Twente

HVMANISTISCH
VERBOND

HV BERICHTEN

INHOUD VAN DIT NUMMER

PAG.	TITEL
1	Van de Redactie
1	Nieuws van de Activiteitencommissie
2	Uitnodiging en agenda Jaarvergadering 14 april 2021
2	Verslag Jaarvergadering 16 september 2020
6	Financiële stukken – Balans per 31-12-2020
7	Jaarrekening 2020 en Begroting 2021
8	Toelichting jaarrekening 2020
9	Toelichting begroting 2021
9	Geschiedenis van de afdeling, 4 ^e aflevering
14	Gesprek met Arjen de Groot
17	Leestip: Natuurdagboek van Nescio
18	Resultaten enquête leden Humanistisch Verbond Twente
20	Adressen

COLOFON

HV-Berichten: ledenblad van het Humanistisch Verbond afdeling Midden- en Zuid-Twente. Oplage 320 stuks, 4x per jaar

Redactie: Norbert de Beer nadebeer@home.nl

Verspreiding: Peter Smit. Tel. (06) 50 64 57 60

Het volgende nummer komt uit in augustus 2021.

Kopij voor dit nummer aanleveren uiterlijk op **31 juli 2021**

Van de redactie

Nummer 1 van de HV-Berichten van het jaar 2021 ligt weer voor u. Zoals gebruikelijk vindt u in deze uitgave vooral de stukken voor de jaarvergadering, die is gepland voor 14 april a.s., uiteraard op voorwaarde dat die vergadering fysiek kan worden gehouden. In verband met het feit, dat wij vanaf dit jaar enigszins zuinig moeten zijn met onze middelen zijn alleen de stukken, waarover een besluit moet worden genomen in deze HV-Berichten opgenomen. Het complete pakket stukken voor de jaarvergadering wordt per e-mail toegestuurd aan de leden van wie wij een e-mailadres hebben en wij zorgen voor een oplage bij de vergadering zelf.

Naast de stukken voor de jaarvergadering is er weer een stuk geschiedenis van de hand van Peter Smit, zorgt Agnes Coomans voor een leestip en is er een weergave van een gesprek met Arjen de Groot.

Nieuws van de activiteitencommissie

In verband met Corona is het op dit moment niet mogelijk om een programma samen te stellen voor het komende half jaar. De activiteitencommissie heeft op zich ideeën genoeg en heeft allerlei plannen voor activiteiten. Ook is zij in contact met mensen die een verhaal kunnen houden.

Zodra duidelijk is dat wij weer gewoon onze activiteiten kunnen aanbieden krijgen de leden dat via een nieuwsbrief per e-mail te horen. In dat verband is het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen, van wie wij nog geen e-mailadres hebben, hun adres aan ons doorgeven, zodat wij ze kunnen informeren.

Een half uur HUMANISME op RADIO OOST

'Ongelofelijk! Humanisme in Overijssel'
elke zondagavond van 22.30 - 23.00 uur

JAARVERGADERING 14 APRIL 2021 om 20.00 uur

Plaats: S.E.O.-gebouw, Tiemeister 7A, 7541 WG Enschede
(bij de Kuipersdijk ter hoogte van het benzinstation)

AGENDA

1. Opening en vaststelling agenda
2. Mededelingen en ingekomen stukken
3. Verslag van de jaarvergadering van 10 september 2020
4. Jaarverslag 2020
5. Verslag Kascontrolecommissie
6. Jaarrekening 2020 en balans per 31-12-2020
7. Jaarplan 2021
8. Begroting 2021
9. Benoeming lid kascontrolecommissie
10. Vacature bestuur
11. Wat verder ter tafel komt
12. Rondvraag en sluiting

De stukken behorende bij de verschillende agendapunten zijn (deels) te vinden in deze HV-berichten. Het overige deel wordt digitaal toegestuurd en er zal een oplage ter vergadering beschikbaar zijn.

Ad 9.: Marlien Nijhuis en Truus van den Broek worden voorgesteld de kascontrolecommissie te vormen. Daarnaast is het nodig een derde persoon als reserve te benoemen

Ad 10.: Het bestuur is nog steeds op zoek naar een kandidaat voor het voorzitterschap, maar kan ook versterking gebruiken van algemeen bestuursleden.

Verslag Jaarvergadering 16 september 2020

Aanwezig: Norbert de Beer, Hédwig Berkel, Jaap de Boer, Truus van den Broek, Agnes Coomans, Hans Coomans, Hanny Flore, Annelies Futselaar, Arjen de Groot, Floris Jagers, Jan Meinsma, Marlien Nijhuis, Pauline Poesse, Peter Smit, Bob Zomerplag.

Afwezig met kennisgeving : Hans Albers, Christien van Beek, Ineke Hofman, Hella van Honschooten, Rineke Janssen, Adrie Kortleven,

Sjoerd Kuipers, Margriet Meijling, Ada Vaneker-Hertsenberg en Koos Wiegers.

1. Opening en vaststelling agenda

Norbert de Beer heet de aanwezigen welkom en is blij dat we nu weer fysiek op een Coronaveilige manier bij elkaar kunnen komen. Norbert opent de vergadering en constateert, dat de opgestelde agenda kan worden vastgesteld.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

Er zijn geen ingekomen stukken of andere mededelingen.

3. Verslag van de jaarvergadering van 16 april 2019

Het verslag van de jaarvergadering 2019 wordt paginagewijs doorgenomen.

Dhr. Zomerplaag licht toe dat de Raad voor Levensbeschouwingen en Religies in december 2020 twintig jaar bestaat (pagina 29). Er zijn geen opmerkingen of vragen n.a.v. het verslag en vervolgens wordt het verslag vastgesteld.

4. Jaarverslag 2019

Norbert de Beer vraagt aandacht voor de leden die het afgelopen jaar zijn overleden: Leo Damen, Mw. Hasselo-Koene, Mw. Volkering, Mw. Bakker, Dhr. Tonnis en Mw. de Jong. Ter nagedachtenis aan hen wordt een moment stilte gehouden.

Vervolgens loopt Norbert het jaarverslag paginagewijs door vanuit HV-berichten nummer 1 van 2020. Wat het aantal leden betreft, merkt hij op, dat het rond de 300 blijft schommelen. Er komen nog wel steeds nieuwe leden bij.

5. Verslag Kascontrolecommissie

Hanny Flore deelt namens de kascontrolecommissie mee, dat de boekhouding is gecontroleerd en dat alles er heel correct uitzag. Zij stelt dan ook voor de penningmeester te dechargeren mét bijbehorende complimenten voor hem.

Middels een applaus van de aanwezigen wordt dit bevestigd.

6. Jaarrekening 2019 en balans per 31-12-2019

Norbert de Beer geeft in de rol van penningmeester een korte toelichting op de financiële stukken. De posten bleven merendeels gelijk met slechts een paar afwijkingen in onvoorzien (overlijden Leo Damen). Verder teren we al langere tijd in op het eigen vermogen dat nu op een ondergrens zit van € 2.000.

Intussen is er door Norbert een financiële notitie opgesteld en zijn er door de Activiteitencommissie, Peter Smit en het bestuur suggesties naar voren gekomen om het tekort te verminderen. Deze suggesties worden binnenkort verder uitgewerkt zodat een keuze kan worden gemaakt in welke er het beste doorgevoerd kunnen worden.

Dhr. Zomerplaag merkt op dat er rentebedragen worden opgevoerd, terwijl de rente momenteel bijna nihil is. Dit neemt de penningmeester mee bij de begroting 2020.

Er zijn geen verdere vragen of opmerkingen en de jaarrekening 2019 en balans per 31-12-2019 worden goedgekeurd.

7. Jaarplan 2020

In het Jaarplan wordt zoals gebruikelijk een beeld gegeven van de leeftijdsverdeling en van de duur van het lidmaatschap van de leden van de afdeling. Verder komen de gebruikelijke activiteiten aan de orde.

8. Begroting 2020

Norbert de Beer geeft een korte toelichting op de begroting, het jaar is voor een groot deel voorbij en per medio maart is alles stilgelegd vanwege Corona. Er zijn dus minder uitgaven geweest. Toch zullen er nog wel kosten gemaakt worden en deze komen dan in de Algemene Ledenvergadering van 2021 aan de orde.

Resultaat van de begroting laat een tekort zien van € 1.300.

Voor de begroting 2021 wordt rekening gehouden met de iets verhoogde bijdrage van het landelijk Bureau per lid, en bedraagt nu € 3.400.

Voor de rente-inkomsten is een klein bedrag van € 15,00 opgevoerd. Wellicht dat dit naar 0 gereduceerd kan worden.

Voor de ledenbijeenkomsten (nieuwjaarsbijeenkomst) is het bedrag iets verhoogd naar € 600.

Hanny Flore merkt op dat de uitgaven m.b.t. de ideeën nog niet verwerkt zijn.

Over het algemeen zijn de bedragen gelijk gehouden.

Na geen verdere vragen gaat iedereen akkoord.

9. Benoeming leden kascontrolecommissie

Zoals gebruikelijk wordt gevraagd wie als reserve-lid tot de kascontrolecommissie wil toetreden naast Hanny Flore en Marlien Nijhuis. Truus van den Broek deelt mee (als oude bekende), dat zij dit wel op zich wil nemen. De vergadering bevestigt de benoeming van de kascontrolecommissie in de nieuwe samenstelling.

10. Verkiezing bestuur

Norbert de Beer deelt mee dat hij Hédwig Berkel heeft kunnen werven voor de functie van secretaris. Hédwig stelt zich vervolgens kort voor en verwijst naar een eerdere aankondiging in HV-berichten nr. 3 van oktober 2019.

Norbert licht toe dat de functie van voorzitter lastig ingevuld kan worden. Hij heeft voor deze functie een geschikte kandidaat benaderd. Vanwege andere bezigheden kan deze persoon dit nu nog niet doen. Norbert gaat met het werven van een nieuwe voorzitter verder aan de slag. Hij blijft zolang waarnemen en vervult de taak van penningmeester én plaatsvervangend voorzitter. Dit wordt van harte ondersteund door de aanwezigen.

11. Wat verder ter tafel komt, rondvraag en sluiting

Bob Zomerplaag deelt mee dat a.s. zaterdag 19 september voor de 25e keer de Vredesweek plaatsvindt. Wethouder Jurgen van Houdt opent deze om 10.00 uur in de Bibliotheek aan de Pijpenstraat in Enschede. Bob deelt vervolgens mee dat men zich vooraf moet opgeven en er een agenda te vinden is op de website www.enschedevoorvrede.nl

Marlien Nijhuis licht toe dat de cursus "*mens zijn in de 21^e eeuw*" is doorgeschoven naar het najaar (zaterdag 24 oktober en zaterdag 7 november 2020) en er nog plaatsen beschikbaar zijn. Marlien heeft

flyers voor belangstellenden en men kan zich hiervoor opgeven bij het Hoofdbureau in Amsterdam.

Pub quiz

Na een korte pauze verzorgt Jan Meinsma de pub quiz. Deze pub quiz is door de Activiteitencommissie geïnitieerd. Er is hiervoor door Truus, Margriet en Jan veel werk verzet.

Een 30-tal interessante vragen werden opgedeeld in 6 onderdelen van 5 vragen. De juiste antwoorden werden geteld en de uiteindelijke winnaar was Jaap de Boer en ontving als prijs het boekje "Nieuwe Vrijdenkers" geschreven door Boris van der Ham en Rachid Benhammou met verhalen van 12 voormalige moslims.

Na afronding van deze twee onderdelen sluit Norbert de vergadering en biedt de aanwezigen nog een drankje op kosten van de afdeling aan en wenst iedereen wel thuis.

FINANCIËLE STUKKEN

Balans per 31-12-2020

Activa		Passiva	
Vlott. Activa		Vermogen	
		31-12-2019	1.992,45
Teg. Steunfonds	2.007,42		
		Resultaat 2020	+ 408,97
Bankrekening	394,00		
		Vermogen	
Tot. Activa	2.401,42	31-12-2020	2.401,42

Het vermogen is toegenomen als gevolg van het positieve resultaat in 2020.

Jaarrekening 2020 en Begroting 2021

	Begroot	Werkelijk	Vershil	Begroot
	2020	2020		2021
Baten				
Contributies	3.200	3.523,00	323,00	3.400
Interne rente-opbrengsten	15	7,42	- 7,58	0
Inkomsten ledenbijeenk.	400	440,00	40,00	600
Inkomsten alg. bijeenk.	50	25,00	-25,00	50
Onvoorzien	0	112,00	112,00	0
Totaal	3.665	4.107,42	442,42	4.050
Lasten				
Organisatiek./ledenadm.	50	0,00	-50,00	50
Bestuurskosten	50	25,00	-25,00	50
HIVOS schenking rente	50	50,00	0,00	50
Open gespreksgroep	100	0,00	-100,00	100
Jong HV	100	0,00	-100,00	100
HV-berichten	1.300	1.352,20	52,20	1.200
Algemene bijeenkomsten	1.400	667,99	-732,01	1.300
Ledenbijeenkomsten	1.500	1.129,80	-370,20	1.400
Ledenbezoek	100	115,16	15,16	100
Vertegenwoordiging/repr.	50	0,00	-50,00	50
Bijdr. Raad v Levensb.en R.	75	75,00	0,00	75
Deskundigheidsbevordering	50	0,00	-50,00	50
Bankkosten	120	147,80	27,80	150
Onvoorzien	20	135,50	115,50	20
Totaal	4.965	3.698,45	-1.266,55	4.695
Vershil (tekort)	-1.300	408,97	1.708,97	- 645

Toelichting Jaarrekening 2020

Inkomsten

Contributies: het ontvangen bedrag is gebaseerd op 273 betalende leden x € 12,90 (in 2019 was dit 270 leden x € 12,05).

Interne rente-inkomsten: De uiteindelijke inkomst is lager als gevolg van de rentedaling.

Inkomsten ledenbijeenkomsten: dit betreft de bijdrage van de deelnemers van de Nieuwjaarsbijeenkomst aan de lunch.

Inkomsten algemene bijeenkomsten: hier gaat het om de vrije gift die is ontvangen.

Onvoorzien: er is een bedrag van € 72 van iemand ontvangen onder de vermelding van jaarpremie 2020. Ik ga ervan uit dat dit een vergissing is en heb de betrokkene in december een mailtje daarover gestuurd, maar nog geen antwoord ontvangen. Verder is hier het ontvangen bedrag van € 40 voor de verkoop van boekjes van Boris van der Ham verantwoord. Dit bedrag is aan hem ter hand gesteld (zie onvoorzien bij lasten).

Uitgaven

Voor een aantal posten geldt, dat de betreffende activiteiten niet hebben plaats gevonden, zodat er ook geen kosten voor rekening van de afdeling zijn gemaakt.

Dit heeft betrekking op de volgende posten: Organisatiekosten, Open gespreksgroep, Jong HV, Vertegenwoordiging en representatie en Deskundigheidsbevordering. Daarnaast zijn soms geen kosten in het boekjaar gedeclareerd.

Hierna verder een toelichting op opvallende verschillen.

Algemene bijeenkomsten: als gevolg van Corona is een groot aantal bijeenkomsten niet doorgegaan, waardoor de werkelijke kosten flink lager uitvallen.

Ledenbijeenkomsten: hier geldt, zij het in mindere mate, hetzelfde.

Onvoorzien: op deze post zijn de attentie voor Sjoerd Kuipers bij diens afscheid, de portokosten voor het verzenden van kaartjes aan de leden i.v.m. Corona en de betaling aan Boris van der Ham voor de verkochte boekjes verantwoord.

Resultaat

Als gevolg van het feit dat een aantal activiteiten – met name door Corona – niet heeft plaats gevonden of op bepaalde posten geen kosten zijn gemaakt is uiteindelijk een positief resultaat geboekt.

Toelichting Begroting 2020

Zoals gebruikelijk zijn de begrotingscijfers – rekening houdend met de werkelijke cijfers over 2020 – enigszins aangepast. Daarnaast is in verband met de ontwikkeling van de financiën een aantal posten verlaagd in de verwachting dat door te nemen maatregelen de kosten ook lager zullen worden. Als gevolg daarvan is het tekort op een lager bedrag dan vorige jaren gesteld.

Norbert de Beer, penningmeester

2021 is Jubileumjaar voor het Verbond, 4de aflevering Vanuit ons archief iets over samenwerking van de afdeling (of afd. bestuur) met andere groepen Humanisten.

1- Samenwerking van de 3 Twentse afdelingen:

- In april 1986 vierden de 3 Twentse afdelingen het 40 jarig bestaan van het HV in Twente. Om dat voor te bereiden is een werkgroep gevormd door Karel de Bruin namens NW-Twente (Almelo), Walter Hengeveld namens Midden Twente en Peter Smit namens ZO Twente. In het decembernummer van vorig jaar stond hierover meer informatie.
- Omdat we merkten dat wat intensiever overleg voordelen had, ontstaat een voorzittersoverleg van de 3 genoemde afdelingen. Feitelijk pas actief in 1991. Voor Bert Doldersum, Jaap de Boer en Peter Smit (de voorzitters in die periode) is het voornaamste doel een platform te maken ter ondersteuning van onze Verbondsraadleden.
- Het voorzittersoverleg, eerst aangevuld met secretaris Henk Schrik, overlegt in het tweede jaar regelmatig met verbondsraadleden en in november 1992 met de landelijk functionaris verenigingszaken, Kees van Rooyen.

- Na wat voorbereiding met hulp van Pieter de Vrijer, namens het Centraal Bureau, moet in 1994 gekomen worden tot een Regioteam. Daartoe hebben de afdelingen een op basis van het stappenplan uit de notitie "Humanisten in Eenheid" van de afdeling NW Twente opgesteld convenant getekend.

- In maart 1994 is het eerste overleg van het Regioteam en de daarbij horende regionale werkgroepen.

Het Regioteam bestaat uit: Jaap de Boer, Bert Doldersum, Ineke ter Haar, Wilma Klomp-Jongsma, Elly van der Meer en Peter Smit namens de afdelingen, aangevuld met Pieter de Vrijer namen het CB.

De Werkgroep Programma bestaat vooralsnog uit Bert Doldersum, Ineke ter Haar, Sake de Boer en Tom Comman. Zij hebben ideeën in portefeuille voor wel 3 seizoenen.

De Werkgroep Diensten bestaat voorlopig uit Jaap de Boer, Joke van Gelder en Sonja Ekkelenkamp.

Ook zij hebben al een flinke portie ideeën om nader vorm te geven.

De Werkgroep Media, bestaande uit Peter Smit, Rob Riemsma, Anne-miek Knol en Han de Vries heeft als eerste zorg het continueren van de HV-Berichten en het afstemmen van elkaars programma's. Verder zal meer "aandacht" van de buitenwacht gevraagd moeten worden.

Het is van meet af aan duidelijk dat de werkgroepen van 4 of 6 mensen te klein zijn om de grote hoeveelheid werk ook om te zetten in actie. Er moet gezocht worden naar versterkingen, wellicht ook buiten het HV of Humanitas. We maken als kersverse nieuwe afdeling Midden- en Zuid-Twente een eigen vacaturebank in de HV Berichten. De werkgroep Media wordt aangevuld met Marcel Julien namens Humanitas en in het Regioteam is André Hudepohl, van Humanitas Oost Nederland, regelmatig aanvullend present.

- In het jaarverslag over 1996 staat: eind 1996 bestaat het Regioteam uit: Voor M- en Z-Twente: Wilma Klomp, Jaap de Boer en Peter Smit; Voor NW-Twente: Bert Doldersum en voor Humanitas André Hudepohl als actief toehoorder. In dit verslagjaar is Elly van der Meer gestopt vanwege het beëindigen van haar bestuursfunctie en Ineke ter Haar werd wegens zwangerschap vervangen door Annet Jonker. Bert gaf aan geen voorzitter meer te willen zijn, die functie vervult Wilma voorlopig. Het Team kwam 6 maal bijeen en tussendoor vonden steeds vergaderingen plaats door de drie regionale werkgroepen. Behalve de coördinatie tussen de werkgroepen heeft het team, samen met Pieter de Vrijer vooral gewerkt aan de opzet van een plan voor werving en scholing van

vrijwilligers. Dit heeft helaas niet tot resultaat geleid. De voornaamste oorzaak is de scepsis die in het team steeds weer de kop op stak ten aanzien van het ambitieuze plan van aanpak en het gebrek aan vertrouwen in de goede afloop. Na veel discussie is besloten wel op de ingeslagen weg voort te gaan, maar de doelen wat lager te stellen. Constante ondersteuning vanuit het centraal bureau is niet meer noodzakelijk. Het is van belang de positieve effecten van het Regioteam uit te bouwen.

De werkgroepen doen goed werk, niet allemaal even tastbaar in de resultaten, maar een voorname doelstelling, het ontlasten van de afdelingsbesturen, het voorkomen van dubbel werk en het verbeteren van de goede samenwerking met Humanitas wordt zeker bereikt.

De Werkgroep Diensten bestaat inmiddels uit: Joke van Gelder, Margriet Meijling, Mieke de Groot en Jaap de Boer namens het HV en Jan Pater en Marina van de Vegte namens Humanitas, vaak aangevuld met André Hudepohl (functionaris Humanitas)

De Werkgroep Media bestaat dan uit Hans de Vries voor het HV, afd. NW, Annet Horsman en Peter Smit namens HV Berichten, Rob Riemsma voor de PR, Annemieke Knol voor de Radio Oost groep en Marcel Julien namens Humanitas afd. Enschede.

De Werkgroep Programma kent de volgende samenstelling: Tom Comman (HV), Sake de Boer (HV), André Hudepohl (Humanitas), Bert Doldersum (HV en voorz.) en Peter Smit (HV-werkgroep media en notulist) -In 1997 eindigt de samenwerking met NW-Twente, zowel bestuurlijk als in de communicatie naar de leden. De twee afdelingen pakken zelf de draad op.

De werkgroep Diensten zal nog tot in 2003 regionaal doorgaan. Positieve punten uit de kortstondige intensieve samenwerking zijn dat meer actieve HV-ers in Twente elkaar hebben leren kennen en waarderen, dat actiever gezocht is naar overeenkomsten ook met Humanitas, dat er een aantal groter opgezette bijeenkomsten werden gerealiseerd en met name dat we in de media meer aandacht kregen voor het HV en de activiteiten in Twente.

Bovendien is er een aantal regionale activiteiten gestart zoals de opleiding voor HVO-geevenden en de Humanistische Uitvaart Begeleiding (HUB).

Tussen de bedrijven door:

-In 1993 slaakt de afdeling Midden Twente een noodkreet omdat er een ernstig tekort aan bestuursleden dreigt.

-In maart 1994 hebben de leden van zowel ZO-Twente als van Midden Twente ingestemd met het vormen van een nieuwe afdeling: Midden- en Zuid-Twente.

-In 2002 verschijnt de brochure "Humanisme in Twente" na enkele jaren voorbereiding. Trekker van de werkgroep HIT is Bob Zomerplaag

-In mei 2005 verzorgt de werkgroep Humanisme in Twente (HIT) een nieuwe, geactualiseerde, brochure, waarvan het eerste exemplaar wordt aangeboden aan de voorzitter van de "Netwerkstad", de burgemeester van Enschede.

-samenwerking met de Vrije Gemeente van Religieus Humanisten Oost Nederland. Een aantal leden van onze afdeling is ook lid van de Religieus Humanisten.

-In de HV-Berichten wordt bijna elk seizoen ook het programma aanbod van deze groep opgenomen en we proberen rekening te houden met elkaars data.

-In 2008 en in 2009 vieren we gezamenlijk in het vegetarisch restaurant Het Paradijs in Enschede onze Nieuwjaarsbijeenkomst.

1- Internationale contacten:

Osnabrück:

Onze voorzitter, Mettha de Nachtegaal, en haar man, Dick de Vries, bezochten vaak de IHEU bijeenkomsten. Daarbij is contact ontstaan met de zeer enthousiaste voorzitter van de Freireligiöse Gemeinschaft Osnabrück, de heer Alex Meding en zijn vrouw.

Er wordt gedacht aan een gezamenlijke bijeenkomst of een ontmoeting.

14/15 april 1984 een eerste ontmoetingsweekend met Duitse geestverwanten in het Naturfreundenhaus in Vehrte bij Osnabrück. Van onze zijde waren daarbij aanwezig: De heer J.C. Polee (Johan). Dhr W. Hengeveld (Walter), Dhr. A. de Groot (Arjen), Dhr. Pieter Timmerman, Dhr. D. de Vries en mw. M.C. de Nachtegaal, Mw. J.C. van Praag – Strootman (Jop), Margriet en Wim Meijling met Marije (4) en Herman (7) en Peter en Reini Smit met Martijn (10) en Ruben (8) –

van Duitse zijde ongeveer even veel deelnemers, o.l.v. de zeer gedreven voorzitter Dhr Alex Meding en zijn vrouw.

7/8 september 1985 is een tegenbezoek in de Jeugherberg De Breckelenkamp in Lattrop.

Van onze kant Metha de Nachtegaal en Dick de Vries (initiatiefnemers), Els en Johan Schreurs, Hillie de Oude, Wim en Margriet Meijling met Liesbeth, Herman en Marije en Peter en Reini Smit met Martijn en Ruben. Van Duitse zijde de heer en mevrouw Meding, mevrouw Wigard, mevrouw Bartel en de heer Driemeyer.

In 1994 spreken Mettha en Dick met de nieuwe voorzitter van Osnabrück. Reinhard Brune en zijn vrouw Renate en secretaris Gerda Düsing-Meyer over meer samenwerking onderling.

Veel plannen, maar eerst vooral op bestuurlijk niveau en uitwisseling van de krantjes. Afstemming op elkaars programma is nog wat lastig door verschil in jaarprogramma.

Tot in 2003 wordt ook een HV-Berichten naar Osnabrück gezonden vind ik terug in de stukken.

Reinhard, Renate en Gerda hebben ook eenmaal onze nieuwjaarsbijeenkomst bezocht in de Hölterhof. Ik herinner me dat omdat ik een flinke wandeling in de omgeving heb gemaakt met Reinhard omdat hij zich niet fit genoeg voelde de bijeenkomst binnen uit te zitten.

Er ontstaat uiteindelijk een gezamenlijke gespreksgroep, de Bentheimer kring.

Vanuit Enschede later vooral in stand gehouden door Mettha de Nachtegaal en later door Annet Horsman en Ines Lindhout.

Er is weinig schriftelijk vastgelegd over deze activiteit, ik lees in maart 2005 voor het eerst van de hand van Arjen de Groot, dat de gespreksgroep twee maal in Bentheim heeft plaats gevonden en 6 maart 2005 een nieuwe ontmoeting is gepland. In 2010 bloedt het contact letterlijk dood. Renate wordt ernstig ziek, de caféhoudsters in Bentheim houden ermee op en een nieuwe locatie voldoet niet, de groep wordt steeds kleiner en men kent intussen wel ieders stokpaardjes. Annet stelt voor ermee op te houden.

Amerika:

In 1990 vindt een uitwisseling met Boulder in Denver USA plaats. Het contact is ontstaan in de afgelopen jaren door de bezoeken van Frans en Mini Sweben aan hun dochter in Boulder.

-17 t/m 24 mei is een aantal Amerikaanse Humanisten in Twente te gast en 9 t/m 16 september zal een tegenbezoek worden gebracht. Uiteindelijk blijken slechts de volgende deelnemers af te reizen: Dhr. H. Ruwhof, Dhr. Cees duGardijn, Dhr. Martin Veldhuis en de heer en mevrouw Spijkerman

Volgens een verslagje van Joan Spijkerman is er in Boulder en op een aantal andere plaatsen waar ze geweest zijn, warme belangstelling voor contact met Enschede.

Los van de hier genoemde feitjes heeft de afdeling nog veel andere contacten of maken we deel uit van een bestuur of belangengroep. Ik heb me beperkt tot activiteiten van de afdeling of het afdelingsbestuur, binnen HV kringen.

Over de Humanistische Uitvaart Begeleiding (HUB) en het Humanistisch Vormings Onderwijs (HVO) zou ook een flink stukje geschiedenis te schrijven zijn, maar ik ben daar niet echt bij betrokken geweest (hoewel ik het theoretisch deel van de opleiding tot HVO docent heb doorlopen) dus daarover zal ik geen deel 5 schrijven vermoed ik.

Peter Smit

Gesprek met Arjen de Groot

Zondag 28 februari ben ik op bezoek geweest bij Arjen de Groot om nog een impressie op te tekenen van zijn reilen en zeilen binnen het Humanistisch Verbond. Dat werd een uitvoerig gesprek, waarin ook bepaalde delen van zijn leven die voor hem heel bepalend zijn geweest aan de orde kwamen. Vooraf had ik van Peter Smit een kopie gekregen van een gesprek dat Peter samen met Annet Horsman op 15 november 2000 met Arjen had gehad. Verder had ik het interview dat op 2 mei vorig jaar in de TC Tubantia had gestaan bewaard.

Het was een zonnige dag zondag en met een nog door Arjen gezette kop koffie hebben we ruim 2 uur met elkaar gesproken over van alles. Hij was ook benieuwd naar mijn achtergrond en zo hebben we ervaringen uitgewisseld.

Zijn gezondheid was natuurlijk een startpunt. Die is niet goed en het gaat ook achteruit. Arjen is zo realistisch dat hij dat zonder meer erkent. Hij is 91 jaar oud en zelf vindt hij dat hij een mooi leven heeft

gehad. Daarbij kwam het idee van het voltooid leven aan de orde, waarover wij beiden hetzelfde denken: de mens zelf moet kunnen bepalen wanneer het genoeg is. Dat gaf wel aanleiding om terug te kijken naar het overlijden van Koos Wiegers, oktober vorig jaar. Koos had

Arjen gevraagd om daarbij aanwezig te zijn en dat had hij ook beloofd, maar het gebeuren zelf heeft hem enorm aangegrepen, want het was toch zijn beste vriend de laatste jaren. Na het verlies van zijn geliefde Mieke – ook al weer meer dan 6 jaar geleden – was dit opnieuw een grote klap, waar hij nog emotioneel van wordt.

Daarna kwam het gesprek op een andere indringende ervaring, die Arjen nog helder voor de geest staat, namelijk hoe hij als kindsoldaat in de laatste fase van de oorlog In Graz in het zuiden van Oostenrijk terecht kwam met een groep andere Nederlandse jongens. Tot zijn geluk kwam de

capitulatie van Duitsland net voor hij in actie had moeten komen, iets waarvan hij nu nog met afschuw spreekt. Daarna kwam de weg terug naar Nederland, via allerlei omwegen met lange afstanden lopen of in goederentreinen vervoerd worden. Daarbij kreeg hij niets of nauwelijks iets te eten en moest vaak op een primitieve manier overnachten.

In Nederland werd hij geïnterneerd in het kamp Amersfoort en later in een jeugdkamp in Friesland. In de juridische procedure, waardoor hij heen moest, werd hij behandeld als een jeugdige politieke delinquent, uiteindelijk buiten vervolging gesteld, maar hij mocht 10 jaar lang niet stemmen. Ondertussen had hij tuberculose opgelopen, waar toen geen dokter of medicijnen aan te pas kwamen en hij zelf na een half jaar herstelde. Via een jeugdhuis in Zwolle kwam hij uiteindelijk weer in Enschede terecht, eerst ook daar in een jeugdhuis tot hij vrijgelaten werd en bij zijn opa terechtkwam.

Hij wilde eigenlijk zijn opleiding aan de ambachtsschool afmaken, maar dat mocht niet en werk kreeg hij ook niet vanwege zijn "verleden". Via een reparatiewerkplaats voor radio's van een voormalige collega van

zijn vader en een opleiding bij het PBNA en daarna bij een fietsenmaker, die naast fietsen ook radio's repareerde, kon hij uiteindelijk bij Philips in dienst komen, waar hij 26 jaar heeft gewerkt tot zijn pensionering in 1987. In zijn werk had hij o.a. te maken met het produceren van elektronische apparatuur, zoals oscilloscopen en de kwaliteitscontrole die daarbij hoort.

Zijn kennismaking met het Humanisme vond plaats in de 50-er jaren. Hij zat met nog iemand in een christelijke gespreksgroep, waar zij als "de atheïsten" werden beschouwd. Een overstap naar het Humanistisch Verbond was dan ook een logische overgang. Arjen voelde zich bij het HV direct thuis en is daar ook actief geworden. Hij heeft een tijd een gespreksgroep geleid, nadat hij daar een cursus voor had gevolgd. Toen hij in aanraking kwam met een groepje mensen binnen de plaatselijke afdeling, zoals Jannie Bannink, Margriet Meijling en Bram Hessels, die zich bezig hielden met uitvaartbegeleiding is hij dat ook gaan verzorgen. Zijn vrouw Mieke deed dat werk al. Daarvoor heeft hij nog een cursus gevolgd bij Pieter de Vrijer. Hij heeft dit werk met veel plezier gedaan tot zo'n 20 jaar geleden, toen het HV het werk reorganiseerde en het naar zijn mening bureaucratisch werd.

Het gesprek kwam daarna meer in het persoonlijke. Op mijn vraag hoe hij zich nu redt met zijn achteruitgaande mobiliteit, vertelde hij dat hij goed verzorgd wordt. Zijn dochter komt een keer per week de boodschappen brengen, waarmee hij zelf zijn eten kan regelen. Daarnaast is er een aardige buurvrouw die regelmatig wat eten komt brengen. Dat brengt het gesprek op de kinderen van Arjen en Mieke. Als gevolg van de TBC konden ze zelf geen kinderen krijgen en hebben ze 3 kinderen geadopteerd en grootgebracht. De kinderen hebben een goed contact kunnen onderhouden met hun biologische ouders.

Arjen is wel fragiel geworden. Zo was hij een keer gevallen en heeft toen uren op de grond gelegen, omdat hij niet meer uit zichzelf kon opstaan en ook niet bij de telefoon kon. Tijdens het vertellen over zijn oorlogservaringen kwam het boek Im Westen nichts Neues van Erich Maria Remarque ter sprake, een prachtig anti-oorlogs boek en ook nog eens prachtig verfilmd.

Toen was het mooi geweest. Na nog een paar foto's te hebben gemaakt voor bij dit interview ben ik weer vertrokken, Arjen achterlatend in het zonnetje en het uitzicht op zijn tuin.
Norbert de Beer

LEESTIP: NATUURDAGBOEK VAN NESCIO

In 1996 verscheen de langverwachte uitgave van het Verzameld Werk van Nescio (pseudoniem van de Amsterdamse zakenman J.H.F. Grönloh (1882-1961). Maar die uitgave is dan ook een juweel: twee prachtig gebonden boeken met leeslinten samen in een dieppaarse cassette. Bezorgster Lineke Frerichs mocht trots zijn!

Het eerste deel bevat alle verhalen, o.a. Titaantjes-De Uitvreter-Dichtertje. Het tweede deel- en daarover gaat het in deze leestip- is het Natuurdagboek. Het is een verslag van tochten die Nescio maakte tussen 1946 en 1955 per fiets, te voet, met trein of bus. De reisdoelen zijn vooral de natuurgebieden in het Waterland of bij Abcoude en heel dikwijls in zijn geliefde Amsterdam. Daarnaast zijn er de familievakanties in Groet of Brabant.

Nescio schrijft prachtig over het Hollandse landschap. Hij kijkt met de ogen van de schilder, beschrijft de werking van het licht op huizen en straten, de kleurenwisseling van water. Hij keert steeds naar dezelfde plaatsen terug, kijkend met "nieuwe ogen".

Nescio's manier van schrijven over het landschap geeft niet alleen lyrische observaties, hij weet tevens licht-ironisch kritiek te leveren op het -ook toen al- slopen van het bestaande en de snel oprukkende nieuwbouw. En sinds ik het natuurdagboek heb gelezen, kan ik geen veld met geel koolzaad zien zonder te denken aan Nescio die ze "olieveldjes" noemt. De uitgebreide aantekeningen achterin zijn erg verhelderend. En mocht zoveel natuur u toch wat te veel worden dan kunt u het even wegleggen of kiezen voor het in 2017 verschenen boek "Nescio, het geluk van in Amsterdam te leven, een keuze uit het natuurdagboek".

Tot besluit noteer ik een fragment uit een dagboek aantekening van Nescio gemaakt op 18 december 1952. "Toen ik in de bus naar Loenersloot stapte verdween de zon en werd het weer de zachte, melancholieke Maartsche dag.-De geduldige boomen overal en de goudachtige en bruine en grijze tinten. De boompjes tussen de halte

Loenersloot en de brug, de kleur in de takken. De conductrice die in slaap viel. "En wachten roerloos de nabije lente". Vier uur thuis. Donker".

Zaterdag 2 januari opende de Volkskrant haar boekenkatern met een boeiend artikel van Wilma de Rek met als kop: "Verheug je, en je zult gelukkig zijn; over de kunst van het verheugen.

Ik verheug me nu op de verschijning in mei van: "Nescio. Leven en werk van J.H.F. Grönloh door Nesciokenner Lineke Frerichs. Agnes Coomans

---

Resultaten enquête leden Humanistisch Verbond Twente

Ruim 16% van de leden heeft op de enquête gereageerd. Dit is geen groot aantal maar geeft toch wel een heel aardig inzicht in wat leden op prijs stellen en wat ze minder waarderen. Het Bestuur is blij met deze inbreng. Voor de toekomst zijn dit waardevolle aanknopingspunten. Goed om te weten dat niet alle vragen door ieder lid zijn beantwoord. In deze HV-berichten kunnen we nog niet heel uitgebreid op alle uitkomsten ingaan, deze willen we graag in de eerstkomende bestuursvergadering bespreken. Toch willen we in het kort per subcategorie wel alvast een rode draad weergeven.

1. Deelname leden (taken en rollen)

Ca. 15 leden hebben aangegeven ondersteuning te willen bieden bij een bepaalde activiteit die het HV organiseert. Het gaat dan m.n. om te helpen bij koffie/thee schenken, vervoer van leden en een enkeling die kan helpen met technische ondersteuning, de communicatie in het algemeen, computerondersteuning, het geven van een lezing en het schrijven van artikelen.

Veel mensen hebben, gezien hun hoge leeftijd, aangegeven geen ondersteuning meer te kunnen bieden bij onze activiteiten. Ook een aantal mensen gaf aan slechts "slappend" lid te zijn.

2. De tevredenheid over het aanbod van de activiteiten die het HV organiseert.

De overgrote meerderheid is tevreden met de activiteiten die het HV organiseert. Toch zijn er ook uitgebreide aanbevelingen

binnengekomen die in de sfeer liggen van meer discussies op thema's voeren en een lager "jaren 70"- gehalte.

3. Communicatie

De meerderheid van de respondenten gaf aan dat men in de toekomst ook wel de HV-berichten per e-mail wil ontvangen. Een kleine groep geeft aan het prettiger te vinden om de papieren versie te lezen.

4. Financiën

Een grote groep is voor het bezuinigen op druk- en portokosten. De meerderheid is er voorstander van om in de toekomst alleen aan de leden die een papieren versie willen, deze toe te sturen aan die groep.

Het overgrote deel van de leden is er voorstander van om een hogere eigen bedrage te vragen voor lunches en bijeenkomsten én ook voorstander van een bijdrage te vragen voor koffie en thee.

5. Het algemene deel

Vanwege de privacy kunnen we slechts een leeftijdsindicatie geven van onze leden. De overgrote meerderheid van de leden is 60 jaar en ouder. Dit betekent op voorhand dat verjonging zeker een belangrijk item is. Hoe gaan we dit bereiken? Dit is een mooi discussiepunt voor een volgende afdelingsbijeenkomst wellicht!

Hoe verder met de uitkomsten?

De uitkomsten van de enquête gaan we eerst uitvoerig bespreken in het Bestuur. We bekijken daarbij hoe we deze uitkomsten slagvaardig om kunnen zetten in een toekomststrategie.

ADRESSEN

AFDELINGSBESTUUR MIDDEN- EN ZUID-TWENTE

voorzitter: vacature

secretaris Hédwig Berkel

Holskottelanden 5, 7542 KN Enschede (053) 476 46 95
h.berkel@ziggo.nl

penningmeester en waarnemend voorzitter Norbert de Beer

Holskottelanden 2, 7542 KN Enschede (053) 851 05 32 nadebeer@home.nl

lid Christien van Beek

Reviusstraat 68, 7552 GL Hengelo (074) 250 91 70
christinavanbeek@gmail.com

lid Annelies Futselaar

Kokkelmanlanden 37, 7542 JC Enschede (06) 33 73 38 98
Anneliesfutselaar@telfort.nl

LEDENADMINISTRATIE

Peter Smit

Primulastraat 23 7531 GZ Enschede (06) 50 64 57 60
peter-reini@kpnmail.nl

HV BERICHTEN, REMINDERS EN HV-WEBSITE

Norbert de Beer

Holskottelanden 2, 7542 KN Enschede (053) 851 05 32 nadebeer@home.nl

ACTIVITEITENCOMMISSIE

Margriet Meijling	(053) 538 34 85	margriet@margrietmeijling.nl
Agnes Coomans	(074) 852 85 59	
Marlien Nijhuis	(053) 476 31 16	
Jan Meinsma	(053) 433 54 68	
Truus van den Broek	(053) 478 03 37	

De commissie bemiddelt ook voor vervoer naar de activiteiten.

HUMANISTISCH VERBOND   www.humanistischverbond.nl

Rekeningnummer afdeling: NL47 TRIO 0198 3756 38 t.n.v.

Humanistisch Verbond te Enschede

LEDENBEZOEK

Annie Raanhuis, Weth. Bloemenstr. 25, 7491 GG Delden

(06) 17 39 94 22

Peter Smit, Primulastraat 23, 7531 GZ Enschede

(06) 506 457 60

CONTACTADRES HAAKSBERGEN

Gerard Bouwhuis

H. v.d. Haarstraat 19, 7482 ZR Haaksbergen, (053) 572 32 23

HUMANISTISCH VORMINGSONDERWIJS

www.hvo.nl (030) 285 68 56

PROFESSIONELE GEESTELIJKE VERZORGING

Voor humanistisch geestelijke verzorging in de thuissituatie kunt u contact op nemen met Centrum voor Levensvragen Twente en

Achterhoek genaamd *Willem, hart voor levensvragen*.

Te vinden via: <https://willemlévensvragen.nl>

HUMANISTISCHE UITVAART BEGELEIDING

www.humanistischeuitvaart.nl door vrijwilligers

(0900) 330 20 20 / (0900) 900 50 30

RELATIEVIERINGEN

<http://www.humanistischverbond.nl/humanistische-relatieviering>

ONGELOFELIJK! HUMANISME, een half uur Humanisme

Het wekelijkse radioprogramma van het HV in Overijssel op zondagavond van 22.30 - 23.00 uur via Radio Oost FM 89.4 en via de kabel.

Zie voor uitzending gemist:

[https://www.rtvooost.nl/radio/programma/834/Ongeloofelijk-](https://www.rtvooost.nl/radio/programma/834/Ongeloofelijk-Humanisme-in-Overijssel/gemist)

[Humanisme-in-Overijssel/gemist](https://www.rtvooost.nl/radio/programma/834/Ongeloofelijk-Humanisme-in-Overijssel/gemist)

Port Betaald

Drukwerk voor:

*Afzender / Redactie p.a.
Holskottelanden 2
7542 KN ENSCHEDE*